A°. 1827. N°. 112.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG DEN 17 SEPTEMBER.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, bij missive van den Burgemeester van *Woubrugge*, kennis bekomen hebben, dat Hun Ed. Gr. Achtb. H. H. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, bij dispositie van den 22 Augustus ll., aan den Burgemeester en den Gemeente-Raad van *Woubrugge* gezamenlijk met Poldermeesters van den *Ouwendijkschen Boeren Plas-Polder*, krachtens Art. 2. §. *b.* van Zijner Majs. Besluit van den 22 September 1823 (*Staatsblad* N°. 41,) consent verleend hebben, om in de Steden *Leyden* en *Gouda*, gelijk ook in de geheele uitgestrektheid van het Hoog-Heemraadschap van Rijnland, voor zoo verre hetzelve tot Zuid-Holland is behoorende, eene Collecte aan de huizen der ingezetenen te mogen doen plaats hebben, ten einde de opbrengst van dezelve, zoo veel mogelijk, te doen strekken, ter ondersteuning van de meest behoeftige ingelanden van voorschreven Polders en een aantal dagloonen; onder bepaling nogtans, dat het verleende consent niet langer dan gedurende deze loopende maand van kracht zal zijn, en dat van de gecollecteerde gelden eene juiste opgave, aan Hun Ed. Gr. Achtb. voornoemd, zal moeten worden ingezonden; terwijl de voornoemde Burgemeester en Poldermeesters geautoriseerd zijn geworden, om de Regeringen der Steden en Gemeenten, hierboven aangewezen, namens Hun Ed. Gr. Achtb. uit te noodigen, tot het verleenen eener gunstige medewerking, ter verkrijging van den gewenschten uitslag der te doene Collecte; en wijders gelet hebbende op het verzoek, door den Burgemeester voornoemd, bij opgemelde missive gedaan, om genoemde Collecte zoo spoedig mogelijk binnen deze Stad aan de huizen der ingezetenen te doen plaats hebben; —

Brengen bij dezen ter kennis van de ingezetenen dezer Stad, dat de voorschrevene Collecte alhier zal gehouden worden op *Donderdag*, *Vrijdag* en *Zaturdag* den 20., 21. en 22. September aanstaande, door daartoe gekwalificeerde personen met geslotene bussen. En worden de goede ingezetenen bij dezen verzocht, gedurende die dagen, op de uitreiking hunner liefdegiften order te stellen.

De ramp, de Gemeente *Woubrugge* overgekomen, waardoor eene oppervlakte van ruim 350 bunders, meest bouwland, is overstroomd, en vele landlieden ongelukkig zijn geworden, is de ingezetenen dezer Stad te wel bekend, dan dat Burgemeester en Wethouders zouden mogen twijfelen aan derzelver bekende mildadigheid, bij dergelijke gelegenheden aan den dag gelegd, en houden zich aldus overtuigd, dat zij ook thans daarin niet zullen achter blijven.

Aldus gedaan en gepubliceerd bij H. H. Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden, op den 10. September 1827.

G. A. M. VAN BOMMEL,
Wethouder.

Ter ordonnantie van dezelve,
P. A. DU PUI.

TURKYE.

KONSTANTINOPOLEN den 22 Augustus. Den 16den dezer maand hebben de Minister van Rusland en de Gezanten van Engeland en Frankrijk aan de Porte door hunne tolken het tractaat, den 6 Julij te Londen geteekend, doen ter hand stellen, benevens de nota's die het vergezellen; men heeft het tijdperk tot het aannemen der voorstellen, die het bevat, op vijftien dagen bepaald.

Den eersten Augustus is de Egyptische vloot, honderd zeilen sterk en 4000 man landingstroepen aan boord hebbende, uit de haven van Alexandrien naar Navarino onder zeil gegaan.

— De Graaf *van Ribeaupierre*, buitengewoon Gezant van Rusland bij de Porte, Geheim-Raad van Zijne Maj. den Keizer van Rusland, en zijn Minister bij de Porte, heeft den eersten Julij aan de Kapiteins der Russische oorlogs- en koopvaardijschepen, de volgende bekendmaking gedaan:

„ *Pera* den 21 Julij 1827.

„ De Graaf *van Ribeaupierre*, buitengewoon gezant van Rusland bij de Porte enz., acht zich verpligt aan de Kapiteins der Russische oorlog- alsmede koopvaardijschepen, te herinneren, dat zij op geenerlei wijze de bestaande en reeds te voren bekende reglementen moeten overtreden, noch de minste inbreuk maken op de grondbeginselen van strikte onzijdigheid tusschen de oorlogvoerende Mogendheden bepaald. Dienvolgens is het uitdrukkelijk aan alle de bevelhebbers van Russische schepen verboden: 1. van zich met het vervoeren van troepen, hetzij Grieksche, Turksche of Egijptische te belasten; 2. van levensmiddelen of ammunitie naar versterkte plaatsen over te brengen; 3. van eenige blokade, door de tegenwoordigheid van oorlogs-vaartuigen daargesteld, te schenden; 4. worden dienvolgens de bevelhebbers der Russische schepen bevolen om zich slechts met commercieele speculatien bezig te houden en de voorgemelde reglementen op het naauwkeurigst na te leven. Zij die daartegen mogten handelen, zullen niet alle aanspraak op de bescherming van hun Gouvernement verliezen; maar ook daarenboven alle de schaden moeten lijden, waaraan zij zich zullen hebben blootgesteld, zonder immer te kunnen rekenen op de tusschenkomst van hun Gouvernement ten hunnen behoeve, of eenige schadeloosstelling eischen. De tegenwoordige zal in het Italiaansch en Grieksch worden gedrukt en bekend gemaakt, en zal een exemplaar van deze vernieuwde ordonnantie aan alle de Kapiteins ter handgesteld worden, die zich in den Levant begeven, ten einde zich daarnaar te gedragen.

(*get.*) RIBEAUPIERRE."

GRIEKENLAND.

Wij hebben in onze Courant van Maandag den 10 dezer (N°. 109) artikel *Smyrna*, den brief medegedeeld, door den Kolonel *Fabvier*, den 7 Mei ll. aan het provisioneel Gouvernement van Griekenland geschreven, ter zake van zijn vruchteloos regt verzoeken over den lagen laster, waarmede hij wegens de kapitulatie van den Akropolis beschuldigd werd; daar toch het Gouvernement hem geantwoord had, niets dergelijks ontvangen te hebben, en dat, wat gesprekken betrof, men die verachten moest. Thans deelt de *Abeille Grecque*, de navolgende aanklagte mede, door de Grieksche Bevelhebbers van den Akropolis tegen den Kolonel *Fabvier* aan het gezegde Gouvernement gerigt.

„ Het eerbiedwaardig Gouvernement kent het antwoord, dat wij gegeven hebben op het eerste voorstel, dat ons gedaan werd om de citadel aan den *Kutai* over te leveren; hij kent het vaste besluit dat wij toen hadden uitgedrukt, om tot den laatsten haverkorrel weêrstand te bieden, ofschoon wij van tijd tot tijd onder de soldaten, eenige kleine ontevredenheden, in dergelijke omstandigheden zeer natuurlijk, te stillen hadden.

„ Zoo stonden de zaken geschapen, toen wij een Europeaan, Bevelhebber van een Oostenrijksch vaartuig (den Majoor *Corner*) gewaar werden, die ons toeriep, dat hij met ons parlementeren wilde. Wij zonden iemand naar hem toe, en wij vernamen, dat hij ons zijne tusschenkomst aanbood, om dat hij op de citadel een wit vaandel bespeurd had. Het eenparige antwoord van onze lieden was, overeenstemmend met ons gemeenschappelijk besluit, dat wij geen wit vaandel hadden uitgestoken, en geene tusschenkomst noodig hadden.

„ Toen stampte de Kolonel *Fabvier*, te midden der soldaten, met den voet, schreeuwde zeer hard, beschimpte de overige bevelhebbers, en bragt het door zijne bedrijgingen zoo ver, dat de Oostenrijksche bevelhebber en de Heer *de Rigny* geroepen werden, door hunne tusschenkomst de kapitulatie geteekend, en de citadel overgegeven werd. Wij vragen mitsdien, dat de Kolonel *Fabvier* met ons teregt gesteld worde, opdat ons volk en de geheele wereld wete, aan wien onzer de overgaaf moet geweten worden van de forteres, welke men sedert een jaar verdeedigde en die zoo veel bloed gekost heeft.

Den 1sten Junij 1827.

(*get.*) De Krijgsbevelhebbers: *N. Kriziotes*, *D. Eumorphopoulo*, *Eust. Kazzikojanni*, *J. Mammuris*, *G. Phokas*; de Démogeronten: *Stayrus*, *Vlachopoulo*, *Nicolas Zakkarizzi*.

[De Kapitein *Maillet*, een Philhelleen, zoo het schijnt, met eene missive van het Comité naar Griekenland gezonden geweest, laat zich in zijnen brief, den 26 Augustus, uit het lazaret van Toulon, aan zijnen vriend den Heer R. geschreven, (in ons voorlaatste nummer 110, artikel *Parijs*, vermeld,) over deze gebeurtenissen, dus uit:

„ De Engelsche Generaal *Church* beveelt (dit is zijne uitdrukking) de bezetting van den Akropolis te kapituleren. De belegeraars roepen de bemiddeling van den Franschen Admiraal in. Deze luistert slechts naar de belangen der menschelijkheid; hij vreest niet den *Kutai*, den overwinnaar, door zijne vorderingen te beleedigen. De Admiraal verneemt, dat 6000 man geregelde Turksche troepen, van Salonika op weg zijn, om zich bij die blokade te voegen; hij bedient zich van eene list om den Pacha tot de kapitulatie te doen bewilligen; hij verkrijgt meer dan de Grieken verwachtten; hij geeft zijne officieren tot gijzelaars; hij zelf, de Heer *de Rigny*, vergezelt de bezetting tot aan de Pirea, door de Grieksche en Albanesche legers trekkende; hij stelt zich te midden der Grieken bloot aan de woeste wraak der Albanezen, van welken er eenige dagen te voren 300 bij het klooster van St. Spiridion, na eene onderteekende kapitulatie, vermoord waren. Hij scheept, zonder onderscheid, geregelde en ongeregelde troepen, vrouwen en kinderen in, die overal ongedierte en ziekte met zich voeren en verspreiden; de officieren en matrozen der Fransche zeemagt ontvangen met verrukking de Grieken als hunne broeders. De Heer *de Rigny* doet hun aan boord levensmiddelen uitdeelen, en geeft aan den Kolonel *Fabvier*, voor de eerste benoodigdheden zijner troepen, al hetgeen hij bezit, 2000 piasters.

„ Wel nu, deze twee Franschen, die, door hunnen invloed en bemiddeling, de bezetting van den Acropolis van eene algemeene slachting gered hebben, zijn thans de voorwerpen van lage en lasterende beschuldigingen. „ De Kolonel *Fabvier*," zeggen de hoofden der ongeregelde troepen, „ heeft, met behulp van den Heer *de Rigny*, de citadel aan den *Kutai* verkocht."

(*Het vervolg op de kant van deze bladz.*)

„ Let wel op, mijn waarde R...., dat *Fabvier* niet de Opperbevelhebber in de citadel was, en dat, toen de bestuurders dezelve, ten allen prijs wenschten te verlaten, zij het zeer nederig gevraagd hebben."

Volgens den *Spectateur Oriental*, waarin die acte van beschuldiging voorkomt, is, dat verzoek ter bemiddeling geschied aan den Heer *de Rigny*, bij brieven die nog bestaan zouden, en door dezelfde naamteekeningen bekrachtigd zijn, welke die acte onderteekend hebben; maar, hetgeen bedenkelijk voorkomt, dat dagblad deelt die brieven niet mede. De *Courrier des Pays-Bas* roept, bij het mededeelen van de acte, onpartijdig uit: „ Ongelukkig Griekenland! zal uwe bestemming dan altijd wezen om u ondankbaar te gedragen, en zal de belooning van hen, die u diensten deden, ten allen tijde, de ballingschap zijn of de dood!"]

DUITSCHLAND.

WEIMAR den 29 Augustus. Gisteren avond is de Koning van Beijeren met een klein gevolg onverwacht aangekomen. Nadat Z. K. H. den volgenden dag een bezoek bij den Groot-Hertog had afgelegd, heeft hij zich, vergezeld van Z. K. H. den Kroonprins, naar het huis van den Heer *Goethe* begeven om hem met zijn 87sten geboortendag geluk te wenschen. De Koning heeft hem bij die gelegenheid het Grootkruis der Orde van Burgerlijke Verdiensten van Beijeren ter hand gesteld, zijne hoop te kennen gevende, dat er nog een klein plekje op de borst van den beroemden grijsaard zijn mogte om dezelve te plaatsen. (*Goethe* heeft reeds de Ordes van Rusland, Pruissen, Weimar, Oostenryk, Frankryk enz.) De Koning zal morgen weder vertrekken.

FRANKFORT den 8 September. De Ridder *Perino* met eene buitengewone bezending van den Keizer van Brazilien belast, is gisteren door deze stad getrokken, zich in allerijl naar Weenen begevende.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN den 12 September. Men verneemt, dat de Graaf *Capo d'Istria* door de Hoven van Engeland, Frankrijk en Rusland aangemoedigd is, om het bestuur der Grieksche Republiek aan te nemen.

— De Heer *Herries* moet gisteren van Douvres vertrokken zijn om zich naar het vaste land te begeven, volgens het zeggen, tot herstelling van zijne gezondheid.

— Men zoude de Roomsch-Katholijken hebben willen overreden om in de aanstaande bijeenkomst van het Parlement liever nog niet op de emancipatie aan te dringen; maar het scheen uit het verhandelde in de laatste vergadering der Katholijke associatie, dat die bij de hoofden geenen ingang gevonden heeft.

— Den 6 dezer heeft men in de Lloyds het navolgende berigt aangeplakt:

„ Een schip van New-Castle is door een Algerynsche korvet van 14 stuk aangedaan. Men heeft een ander korvet op de hoogte van Kaap St. Vincent gezien. Een kaper van 12 stukken, heeft een Engelsch schip bij Oporto aangedaan. Bij de Straat van Gibraltar is een Engelsch schip door een kleine Algerynsche kaper geplunderd. Eindelijk, is er een groote korvet van Tripoli onder zeil gegaan, men denkt, om onder Algerijnsche vlag te kruissen.

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

F R A N K R Y K.

SAINT-OMER den 10 September. Z. M. heeft met den Dauphin, gister morgen ten zeven uren Ryssel verlaten, na de Mis in de St. André Kerk gehoord te hebben, en heeft 's namiddags ten vijf uren zijne intrede binnen deze stad gedaan. De menigte drong op het rijtuig om het te ontspannen, en hetzelve, zoo als elders heeft plaats gehad, met de handen voort te trekken, maar de Koning, hierop ditmaal vervat, heeft het niet gedoogd.

PARYS den 11 September. „ De Duitsche dagbladen," zegt de *Gazette de France* onder deze dagteekening, „ leggen zich sedert eenigen tijd toe om alle „ de moeilijkheden te doen uitkomen, die zich in de „ zaak van het Oosten kunnen voordoen. Wij zouden „ hun willen herinneren al wat zij gezegd hebben over „ de onmogelijkheid om het Prothocol van St. Petersburg ten uitvoer te brengen, en nogtans zien wij, „ dat reeds vijftig oorlogsvaartuigen, Rusland, Engeland „ en Frankryk toebehoorende, in de Middellandsche „ Zee vereenigd zijn. Er is in de vereeniging van drie „ Mogendheden, als die, welke wij opnoemen, stoffe „ om alle ongerustheden te stillen en alle hinderpalen „ uit den weg te ruimen. Wij kunnen dus diegenen, „ welke ter goeder trouw bezorgd zijn, gerust stellen. „ Al wat men verder tot de overigen zeggen mogte, „ zoude nutteloos wezen."

De *Augsburgsche Courant* schijnt nogtans onder die zwaartillende Duitsche dagbladen niet te behooren; immers men leest in dezelve, artikel *Odessa* den 6 Aug. het volgende:

„ Ofschoon in den eersten opslag de hardnekkige wederstand der Porte eenig gevaar schijnt te doen vrezen, en de verklaring door de Geälliëerden eventueel ten behoeven der Grieken gedaan, er het gevolg van zoude kunnen zijn, zoude men nogtans weinig moeten bekend wezen met de kenteekenen der Staatkunde, om te gelooven dat de Grieken zouden verwachten kunnen iets meerder dan deze betuiging van welwillendheid, en dat de vreemde Mogendheden het zwaard tegen de ongeloovigen zouden trekken, ingeval de Turken in hunne vijandelijkheden tegen de Grieken bleven volharden.

„ Zijn niet alle de staatkundige pogingen van eenen Staat, wanneer hij zijn eigenbelang vergeet, in het staatkundige eenigermate een zelfmoord? En welk belang kunnen Frankryk, Engeland, Rusland zelf, hebben om de Porte den Oorlog aan te doen zonder hoop voor eenige dier natien om zijn scepter over Griekenland te zien heerschen? Of wel zoude men hopen, door de verdeeling van de Turksche bezittingen, den misslag der *Philantropie* te herstellen? Wie zoude in zoodanig geval de balans houden? Neen, het is het belang van allen, de rust in het Oosten te herstellen, zonder eenigen vijandelijken maatregel; maatregelen van onzijdigheid te doen werken, zoo als de noodzakelijkheid het vereisschen zal, en om het ingewikkeld vraagstuk op te lossen, zonder het zwaard te trekken.

„ Van het oogenblik, dat de instructien, thans algemeen bekend, van den Contre-Admiraal *Heyden* medebrengen: „ De Contre-Admiraal zal zich naar de Middellandsche zee begeven, en in alle de havens, bij zijne aankomst in den Archipel, doen bekend maken, dat zijne verschijning in die wateren slechts ten oogmerk heeft: 1°. de bescherming van den Russischen koophandel; 2°. het handhaven van de striktste onzijdigheid tusschen de oorlogvoerende partijen," — zal men in dat document van het Russisch Kabinet, het oogmerk erkennen van zorgvuldiglijk alles te vermijden wat het denkbeeld zoude kunnen doen ontstaan van eene gewapende tusschenkomst in den kampstrijd der partijen.

„ Wanneer men daarenboven overweegt, dat de contre Admiraal *Heyden* geene schepen moet beschouwen als regt hebbende op zijne bescherming dan dezulken, die zullen vertoonen kunnen een certificaat van de Russische Admiraliteit of van den Russischen Gezant te Konstantinopolen; dat het gestrengelijk aan al de Russische koopvaardijschepen verboden is om eenige lading voor rekening der Grieken, Turken of Egyptenaren in te nemen, en dat ingevalle van overtreding dezer bevelen, alle Russische schepen verbeurd verklaard, en de Kapitein voor een' krijgsraad getrokken zal worden; dat ten gevolge van deze strikte grondbeginselen van onzijdigheid, de Admiraal niet gedogen moet, dat eenig Russisch koopvaardijschip, onder de bescherming der Russische vlag varende, door eene der oorlogvoerende partijen doorzocht worde, moet men bekennen, dat op het oogenblik, dat men dergelijke bevelen gegeven heeft, (van welke de instructien van de eskaders der andere natien in den Archipel niet verschillen kunnen, daar zij allen gemeenschappelijk handelen moeten), het tractaat door de verbondene Mogendheden geteekend, met geene andere bedoeling kan opgesteld zijn, dan die van de rust in het Oosten te herstellen, door alle bedenkelijke middelen, die met een gestreng stelsel van onzijdigheid overeen te brengen zijn."

[Bevestigen al de latere bij ons ontvangene tijdingen hier voor onder *Konstantinopolen* medegedeeld, eenigermate die berigten uit Odessa, en vervalt daardoor, het in onze vorige, onder *Parys* den 9 September, medegedeelde uit de *Gazette de France*, als of den Pacha van Egypte reeds bekend gemaakt was, dat de Mogendheden geene versterkingen meer naar Griekenland zouden doorlaten; wij mogen daartegen den aandacht op het artikel *Parijs* uit de *Gazette de France*, voorts het laatste artikel *Brussel* hier onder, vestigen, en wij vertrouwen niet minder dan wij wenschen, dat de uitkomst de taal der Fransche staatkunde bewaarheden zal.]

— Men schrijft uit Perpignan den 4 dezer, dat er dien morgen te Port-Vendres een ligt vaartuig van het eskader voor Algiers aangekomen was, het was zes dagen onder weg geweest en bragt brieven over naar Toulon. Men dacht, dat het Fransche eskader weldra zoude vermeerderd worden.

Katalonien was steeds in een staat van wanorde en regeringloosheid; sedert dat de Hertog *van Borga* (*Jep dels Estanys*) de Koninglijke troepen uit zijn Hertogdom verdreven had, was het plunderen en moorden aan de orde van den dag. Overal ligtte men gijzelaars op, om de familien en bevolking brandschattingen af te persen. De vermogende lieden vluchtten naar de beslotene steden. Barcelona had op dat oogenblik 200,000 inwoners. De Markies van *Campo Sangrado* wist niet wat te doen, gaf dan eens bevel om de bevolking te wapenen, en dan weder tegenbevel, uit vrees van de kwaadwilligen in de hand te werken. Een bataillon der Koninglijke troepen was te Figueres, vier andere te Tarragona aangekomen; maar de tijd zoude moeten leeren of zij tegen de opstandelingen strijden dan wel zich bij hen voegen zouden, die reeds ten getale van 15,000 zijn, welke onder de Junta der Provincie dienen, behalven de benden bijzondere partijgangers.

— Men meldt uit Marseille den 4 September, dat, volgens de berigten bij den koophandel ontvangen er tot nogtoe zes Fransche schepen door de Algerynsche kapers genomen waren; dat er zich nogtans vele dergelijke roovers in zee bevonden, en de koophandel grootere verliezen vreesde, omtrent den tijd der dag en nacht evening. Dikwijls geraakten de schepen van de convooijen verwijderd, die twee maal 's maands van Kadix vertrokken. Het grootste bezwaar was nogtans de gewone quarantaine, waaraan de schepen die zich naar Kadix begeven om zich bij het convooi te voegen, onderworpen waren. Men hoopte intusschen, dat die oorlog weldra een einde zoude nemen. Immers het gerucht liep, dat men met de regering in onderhandeling was. Men zoude schikkingen maken, om de vereffening der 7 millioenen franken, zoodra mogelijk ten einde te brengen. Men zou zich met den Dey en zijne onderdanen inderminne verstaan, nadat de belangen der Fransche onderdanen zouden gewaarborgd wezen, enz. De Heer *Duval* zou tot Consul Generaal te Tunis benoemd worden, maar door wien vervangen, was nog niet bekend.

— Men schrijft uit Bayonne, den 3 September, dat handelsbrieven en de berigten der *Arrieros*, die Navarre doorkruisen, in die provincie eenen gelijken opstand als dien in Katalonien deden vrezen.

— De lijkdienst voor Koning Lodewyk XVIII zal den 18 September te St. Denis gevierd worden. De mannen in uniform zijnde, zullen den rouw dragen met krip aan hoed, arm, en degen, anderzins even als de vrouwen geheel in het zwart gekleed verschijnen.

— De Baron *Charles Rotschild*, een der beroemde bankiers van dien naam, zal van Napels zich te scheep naar Maltha begeven en van daar naar Sicilien terug keeren. Deze reis geeft aanleiding tot onderscheidene gissingen.

— *Den 12 September.* De Graaf de *la Ferronais*, buitengewoon Gezant en Minister van Z. M. den Koning van Frankryk bij den Keizer van Rusland, is alhier aangekomen.

— De *Osagen* staan voor het Hof van Assises te verschijnen, niet als beschuldigden, maar als klagers. Men heeft hun dertig stukken zilverwerk en cachemirs ontstolen. Een genaamde *Krikelberg* is heden morgen in hechtenis genomen.

— *Den* 13 *September.* Men leest in de *Gazette de France*, onder deze dagtekening, onder anderen het volgende:

„ Op het oogenblik dat wij schrijven, hebben de vereenigde vloten eene stelling in den Archipel moeten nemen. De rol der Diplomaten schijnt geëindigd. Die der krijgslieden begint; zij zal korter zijn, maar wij twijfelen zeer, of zij beginne. Er zou, inderdaad wel eenig trotsch antwoord kunnen te voorschijn komen; maar men heeft ook dikwijls het eigen belang dien Ottomannischen hoogmoed zien verdrijven. Morea en de Archipel zijn onherstelbaar voor hem verloren. Alles doet ons gelooven, dat hij in die noodzakelijkheid zal weten te berusten, en alle zijne staatkunde te werk stellen, om het onvermijdelijk tijdperk van eenen dieperen val te verschuiven, hetgeen de tusschenkomst der drie verbondene Mogendheden zoekt te verwijderen, en het aannemen van onberaden raadgevingen verhaasten zoude."

— Heden was de Beursprijs in gereed geld (met losse Coupon) der 5 pCts. 90 fr. 65 c.; 3 pCts. 72 fr. 50 c. Bank-Actien niet genoteerd.

N E D E R L A N D E N.

BRUSSEL den 13 September. De Ministers vertrekken voor en na, naar den Haag. De Staatsraad heeft zich reeds derwaarts begeven.

— De Heer *Mosmans*, Advokaat te Nijmegen, is op zijn Buitenplaats aangehouden, en laatstleden Zondag door een Marechaussé te Bruggen overgebragt, benevens de Heer *de Vliegger*, in hechtenis gezet, als schrijver van het artikel, dat den 2 December 1826 in de *nieuwe Courant van Bruggen* verschenen is, onder het opschrift van *Anecdote*. Dit artikel schijnt het hoofdpunt der beschuldiging in deze zaak uit te maken.

— Men verzekert, dat de Graaf *Capo d'Istrias* zich naar Griekenland te land zal begeven over Parys en Geneve, en dat hij, bevorens zich aan het hoofd van het Grieksche Gouvernement te stellen, nog eene zamenkomst zal hebben met een der Monarchen, die het tractaat van den 6 Julij geteekend hebben.

M E N G E L I N G E N.

IETS OVER DE

R E P U B L I E K

C E N T R A A L A M E R I K A

EN INZONDERHEID

G U A T E M A L A.

Uit de allernieuwste mededeelingen van eenen Landgenoot.

(*Vervolg en slot der Mengelingen van Maandag jl.*)

H O N D U R A S.

Over eene oppervlakte van nagenoeg vijf duizend vierkante mijlen, heeft deze Staat nog geen twee maal

(*Het vervolg op den kant van deze bladz.*)

honderd duizend inwoners. Deszelfs diep landwaards in gelegen; de hoofdstad heet *Camayagua*. Hare bevolking wordt op zes duizend zielen gerekend, terwijl eene andere stad, die Tegaugalpa genaamd is, er ten minste zeven duizend telt en in eenen meer bloeijenden toestand dan Comaijagua is.

Van de onderscheidene havens, zijn *Truxillo* en *Ornoa* de belangrijkste, of liever de eenige door den handel bezochte.

De stad Truxillo is niet onaanzienlijk en op ongeveer honderd voet boven de zee aangenaam gelegen. Men kan echter niet zeggen dat het een haven is, maar eene reede en goede baai. Deszelfs werkelijke belangrijkheid is hoofdzakelijk gelegen in de mahonyhout-hakkerijen, welke, op den afstand van een paar mijlen van de stad, plaats hebben en zich hoogst vermoedelijk, steeds al méér en méér zullen uitbreiden.

Ornoa kan als de haven van Guatemala in de Antillische zee worden beschouwd, zijnde het alhier, dat de goederen, uit Europa en de Havanna voor de hoofdstad, en voor San Salvador bestemd, aankomen. De haven van Ornoa, hoewel niet groot, is fraai en veilig. Het kasteel is veel sterker dan dat van Truxillo, jammer intusschen, dat de stad, die ongeveer twee duizend inwoners telt, wegens hare ongezondheid zeer ongunstig aangeschreven staat.

Niet ver van de kust van Honduras ligt het schoone, doch geheel onbewoonde eiland Ruatan. Het klimaat is daar droog, warm en gezond. Het is zeer bergachtig en vol wild. Op de zuidelijke kust is eene goede haven, *Port Roijal* genaamd. Honduras is de rijkste Staat van alle, zoo wel in mijnen van kostbare steensoorten, als van goud en zilver. Sommige dezer laatste bij het beroemde *El Corpus*, op de grenzen van *St. Salvador* gelegen, begint men wederom te bewerken. Er bevinden zich op dit oogenblik alhier een *Engelsch* en een *Fransch* ondernemer, die beide de noodige machines uit Engeland verwachten, ten einde dit werk, hoezeer afzonderlijk, met meer kracht door te zetten. Overigens is *Honduras*, hoewel over het geheel misschien niet als den gezondsten Staat te beschouwen, bij uitnemendheid vruchtbaar en voor de teelt van allerlei veldvruchten, doch vooral van de tropische bijzonder geschikt, terwijl deszelfs bosschen de kostbaarste houtsoorten bevatten. Maar hetzelfde gebrek aan nijvere handen, dat in de meeste andere deelen der Republiek bestaat, heeft ook hier de heillooze uitwerkselen. Behalve het Mahonijhout, dat bij Truxillo gehakt wordt, is het eenige artikel, dat alhier tot nog toe wordt gewonnen en eenigermate de aandacht van den handel verdient, de Tabak, welke de schoonste vallei van Copan oplevert, en die van eene uitmuntende hoedanigheid is. Dezelve echter niet anders dan aan het Gouvernement, en tot eenen door hetzelve bepaalden prijs kunnende worden verkocht, wordt de nijverheid gedwarsboomd, en van deze tak op verre na die partij niet getrokken welk er van te trekken was. De regering verkoopt dezen Tabak voor uitvoer tot twee realen (ongeveer 60 Cts.) het pond. Een paar kooplieden gaan er de Engelsche markt mede beproeven, doch het staat voor hen te duchten, dat de prijs te hoog is, om met de andere *Tabakssoorten* te kunnen mededingen.

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

ars op, om
te persen.
tene steden.
oners. De
t te doen,
apenen, en
vaadwilligen
Koninglijke
Tarragona
eeren of zij
ch bij hen
5,000 zijn,
, behalven

mber, dat,
ntvangen er
Algerynsche
s vele der-
koophandel
der dag en
pen van de
maands van
was nogtans
en die zich
te voegen,
n, dat die
mmers het
onderhande-
om de ver-
nogelijk ten
Dey en zijne
le belangen
rgd wezen,
aal te Tunis
en, was nog

tember, dat
die Navarre
opstand als

XVIII zal
orden. De
uw dragen
ins even als
rschijnen.
r beroemde
h te scheep
erug keeren.
ne gissingen.
Ferronais,
den Koning
, is alhier

sises te ver-
lagers. Men
chemirs ont-
morgen in

tte de Fran-
et volgende:
hebben de
chipel moe-
t geëindigd.
zijn, maar
zou, inder-
voorschijn
eigen belang
en. Morea
m verloren.
zakelijkheid
nde te werk
van eenen
sschenkomst
e verwijde-
evingen ver-

geld (met
c.; 3 pCts.

N.

ters vertrek-
tsraad heeft

egen, is op
den Zondag
t, beneffens
als schrijver
in de *nieuwe*
et opschrift
punt der be-

'Istrias zich
er Parys en
et hoofd van
og eene za-
hen, die het

N.

K
K A

1.
eelingen van

gelingen van

duizend vier-
n twee maal
ze bladz.)

COSTARICA.

Deze uitgestrekte staat, welks naam (rijke kust) de schatten aanduidt, die in zijne ingewanden verborgen zijn, en die, even als die van Guatemala, het voordeel heeft van zich uit te strekken van de eene zee tot de andere, en in beide havens te bezitten, is schier onbevolkt, zullende dezelve over zijne geheele uitgestrektheid, ten hoogste 80,000 bewoners bevatten.

Cartago is de hoofdstad en wordt gerekend op eene bevolking van ongeveer 9000 zielen. Hare ligging op eenen schier gelijken afstand van de twee zeeën, moet zeer schoon, en de luchtstreek bij uitstek zacht wezen.

In de Antillische zee heeft deze staat onderscheidene havens, onder andere eene, die insgelijks *Cartago* heet, en eene diepe baai, onder den naam van *Admiraalsbaai* bekend. De beste haven in de Zuidzee is die van Caldera.

De Stad *Nieuw-Guatemala*, welke, naar de beste opgave, thans een bevolking heeft van nagenoeg 35000 zielen, ligt hemelsbreedte, zestien mijlen van de Zuidzee, doch door de kronkelende wegen, is de afstand, die men van de Zuidzee tot aan die Stad doorloopen moet, ruim zes en twintig mijlen; zij is gebouwd op eene uitgestrekte bergvlakte. Dit woord vlakte beteekent intusschen niet altijd een effen veld, gelijk aan eene Hollandsche weide. Die van Nieuw-Guatemala integendeel is ongelijk, als bevattende aanmerkelijke heuvels, en vooral bergholten van vele honderden voeten diep, welke men alhier *Barrancas* noemt, en die doorgaans tot natuurlijke grenslijn of afscheiding der bijzondere grondeigendommen verstrekken. Deze *Barrancas*, in welke men niet anders dan met veel moeite kan afdalen, zijn vol van geboomte, dat echter niet zoo digt is, of men kan zich eenen doortogt door hetzelve banen. De straten zijn lijnregt, loopende oost- en west-noord- en zuidwaarts, en zijn allen ruim veertig voet breed. De meesten eindigen in een of ander belangrijk voorwerp, zoo als eene kapel, eene der fonteinen, waarvan straks nader zal gesproken worden, of ander opmerkelijk gebouw. Ook ziet men in alle, aan de eene of andere zijde, en soms aan beide, de op eenigen afstand liggende bergen, boven welke de watervolkaan zijne trotsche kruin verheft. Dit gezigt is in sommige straten, vooral van het Westen naar het Oosten, (want in die rigting daalt de grond, waarop de stad gebouwd is, zachtkens af); indedaad verrukkelijk, en wel bijzonder bij het ondergaan der zon. De verschillende schaduwen en schakeringen van kleur, hebben dan eene uitwerking, die alle beschrijving te boven gaat.

De straten zijn geplaveid, doch slecht, liggende er eene rij groote keijen, op elken afstand van drie voeten, en tusschen deze rijen is de ruimte opgevuld met *kleine* keitjes, die veelal hoekig en scherp zijn, waardoor het gaan zeer ongemakkelijk is, te meer, daar men slechts op zeer weinige plaatsen een voetpad langs de huizen heeft, (dit evenwel zal men eerlang daarstellen.) Overigens zijn de straten bij uitstek zindelijk, hetwelk hoofdzakelijk daardoor veroorzaakt wordt, dat zij van beide zijden, in eene zachte helling, naar het midden afloopen, alwaar eene goot is, door welke het water stroomt, dat uit de bakken komt, die schier alle huizen hebben. Dit onophoudelijk door de straten stroomende water, maakt ook dat zij alle in het midden eene strook gras hebben, welke breed is naar evenredigheid van den doortogt, die in dezelve plaats heeft. Inderdaad vele straten worden zoo weinig betreden, dat zij bijna geheel met gras bedekt zijn, en zelfs in de levendigste is het gewoel verre van hinderlijk te wezen. Het is overigens zoo zonderling als lastig, dat alle straten naamloos zijn, moetende men, om de woonplaatsen der menschen aan te duiden, den graad van nabijheid van eene of andere kerk of ander bekend gebouw tot grondslag nemen.

De huizen zijn allen van slechts ééne verdieping, hetwelk de schoonheid, welke de breedte en regtheid der streken anders aan de stad bijzet, veel vermindert. Zij zijn intusschen gemakkelijk ingerigt, en hebben, tot zelfs de kleinste, ten minste éénе ruime plaats, De bouworde der groote en middelsoortige huizen heeft van allen vele onderlinge gelijkvormigheid. Door eene groote dubbelde deur (*porte cochère*) komt men op eene vierkante plaats, van breede galerijen omgeven, welke een voet of méér boven den grond verheven zijn, en waarvan de zoldering op houten pilaren rust. Achter deze galerijen heeft men de woonvertrekken, onder welke altijd ten minste een is, grooter dan de andere, hetwelk men de *Sala* noemt. In eenen hoek van de plaats is eene deur, door welke men op de andere komt, waar de keuken en kamers der dienstboden zijn. Aldaar staat ook de *Pila*, een voorwerp, welke nuttigheid elders te vergeefs gezocht wordt. Deze *Pila* is eene gemetselde bak van ongeveer drie voet hoog en tien tot twintig voet in het vierkant. In denzelven valt onophoudelijk het water uit eene fontein, die door eene waterleiding, welke op meer dan eene mijl afstands van de stad haren oorsprong heeft, wordt gevoerd. Aan den rand van den bak is een gat, waardoos het water in een riool loopt en zich, onder den grond door, in de straat-goot, waarvan boven gesproken is, ontlast. Overigens is er onder in den bak nog een gat met eene stop, wanneer men deze laatste wegneemt, loopt de bak ledig, hetgeen men nu en dan laat doen, om denzelven schoon te maken. Aan dezen bak zijn nog andere kleine gemetseld, waarin het linnengoed gewasschen wordt. Men gevoelt van hoe veel nut deze *Pila* en fontein, zoo tot het waschwerk, als tot het bekomen van altijd zuiver water, wezen moet. Op deze tweede plaats, en somtijds ook op eene derde, is de stal, (een blind afdak met eene steenen krib) met deszelfs toebehooren, en groote huizen hebben dan nog bovendien een' of twee tuinen.

Wanneer er twee zijn, is de eene voor vruchtboomen, hoofdzakelijk oranjeboomen, en de andere voor bloemen. Elke plaats heeft altijd zijne afzonderlijke *Pila*, en in den tuin is deze gewoonlijk eene ronde kom, in welke het water door eene regtopstaande pijp of pijpjes boogsgewijze nedervalt, en zoo bevindt men dat, ofschoon de huizen de uitwendige schoonheid niet hebben van die op de Heerengracht te Amsterdam, of in de Koningstraat rondom het Park te Brussel, zij niet van gemakkelijkheid zijn ontbloot. De kamers zijn hoog en ruim, in groote huizen veelal geplafonneerd; de vloeren zijn van grijze vierkante baksteenen, en de muren, die ongeveer drie voet dik zijn, wit gekalkt en hebben dus, schoon eenvoudig, een zuiver voorkomen. In eenige weinige huizen treft men eene behangen' zaal aan.

Guatemala schittert door deszelfs waterwerken. Behalve de reeds vermelde *Pila's* in bijzondere huizen, heeft men aan alle einden der stad, groote openbare inrigtingen van dien aard. Deze bestaan uit rijen of cirkels van bogen (*arcades*,) met eene groote *Pila* in het midden, en zijn waarlijk bouwkunstig fraai gewrochten. Een aantal van de mindere klassen vindt men aldaar met wasschen bezig.

Het groote plein, niet juist in het midden der stad gelegen, is fraai. Aan drie zijden heeft hetzelve eene rij van bogen, achter welke zich in het westen de vertrekken der hooge Regering en Geregtshoven, in het noorden die van het stedelijk bestuur en de gevangenissen, en in het zuiden winkels bevinden. In het oosten staat de hoofdkerk, een waarlijk fraai gebouw, van alle valschen smaakademende sieraden bevrijd. Ter regter zijde van hetzelve is het paleis van den Aartsbisschop, en ter linkerzijde de Universiteit. In het midden van het plein staat eene groote fontein, met een tempeltje daarboven dat op paarden rust. De uitvoering van dit gewrocht is echter zoodanig, dat men verwonderd is, hetzelve zoo nabij de hoofdkerk aan te treffen, vooral wanneer men in aanmerking neemt, dat al de gebouwen dezer stad in hetzelfde korte tijdvak van minder dan veertig jaren en vele noodzakelijk, schier gelijktijdig zijn daargesteld. Het is te betreuren, dat, dit plein tevens de marktplaats zijnde, deszelfs schoonheid bijna ganschelijk verliest door de menigte van kraampjes, die op hetzelve staan en die den aanschouwer beletten, het geheel te overzien.

Behalve met de hoofdkerk, prijkt Guatemala nog met een aantal fraaije tempels, waarvan die van *nuestra senora de la Merced*, *San Domingo*, en *San Francesco* de voornaamste zijn. Alle zijn, vooral van binnen, prachtiger, dan de hoofdkerk, maar juist daardoor minder schoon. De edele eenvoudigheid dezer laatste doet haar met regt den voorrang boven alle hare zusters verdienen.

In de Guatemalate Kerken is de gemeente van het gemak van stoelen verstoken; mannen en vrouwen liggen, gedurende den dienst, op den steenen grond geknield.

De luchtstreek van Guatemala is de schoonste die men wenschen kan. Hoezeer op 14 graden noorderbreedte gelegen, wordt de warmte aldaar, door deszelfs hoogte van ongeveer 5000 voeten boven de oppervlakte der Zee, zoodanig gematigd, dat de Thermometer zelden, binnen de huizen, boven de zeventig graden van *Fahrenheit* rijst, terwijl dezelve, van den anderen kant, nog zeldzamer beneden de 64 graden daalt. Met regt kan men dierhalve zeggen, dat alhier eene eeuwigdurende lente heerscht, zijnde de meeste dagen gelijk aan de schoonste in Holland, gedurende de maanden Mei en Junij. Van Mei af tot October heeft men regen, en veelal zeer zwaren, in den namiddag en den nacht, doch gedurende onze Wintermaanden, die men hier uit hoofde van de droogte, Zomer noemt, valt er zeer zelden een drop water, en heeft men dus alle dagen van den morgen tot den avond Zonneschijn. Gedurende dit laatste saizoen verdorren de velden dan ook van lieverlede, doch, met uitzondering van eenige weinige soorten, zijn alle boomen groen, en het gansche jaar doorziet men de meeste Oranjeboomen tegelijkertijd met bloesem, zoo wel als met groene en rijpe vruchten prijken.

Een groot genoegen, hetwelk de Europeaan hier geniet, bestaat onder anderen daarin, dat hij, behalve de voortbrengsels der warme landen, ook de meeste vruchten en groenten van zijn vaderland aantreft. Appelen en Perziken zijn vrij algemeen, doch vermits de entkunst niet bekend is, ten minste tot nog toe niet wordt uitgeoefend, zijn zij noch zóó saprijk, noch zoo smakelijk als bij ons. Met de groenten is het beter gelegen, kropsalade, doperwetjes, kool, bloemkool en aardappelen, heeft men dagelijks in de maanden December en Januarij op de tafel. De drie eerstgemelde zijn zoo goed als men ze verlangen kan, doch ook de twee laatste benoeven nog altijd de hand des Europeaan's tot hunne veredeling. Bloemen heeft men insgelijks het geheele jaar, en onder dezelve de soorten welke in de oude wereld het meest algemeen zijn, zoo als Rozen, Anjelieren, Balseminen, Riddersporen, Geranium enz. enz. De voortteeling van het gevogelte, eindelijk, is tot geenerlei maanden van het jaar bepaald; in elke ziet men klokhennen met pas uitgebroeide kuikentjes.

De levensmiddelen zijn op zich zelven niet duur, kostende het ossenvleesch slechts van twee en één half tot drie stuivers het pond, en meest alle andere voorwerpen naar evenredigheid.

Wanneer men Aardrijkskundige werken over dit land raadpleegt, moet men besluiten, dat hetzelve bijna gestadig het tooneel van de verwoestendste aardbevingen is, en inderdaad, de geschiedenis van het Oude Guatemala schijnt dit gevoelen eenigermate te regtvaardigen. Ook is het waar, dat men dikwijls, bij het begin en het einde van den zomer, ligte schokken gevoelt. In de maand November laatstleden, heeft men nog een ligten schok ontwaard, doch dezelve was zoo weinig belangrijk, dat een ooggetuige op dat oogenblik niet wist, dat het eene aarbeving was. Onze berigtgever bevond zich in zijnen tuin, en een gerammel aan de glazen hoorende, meende hij, dat hij geroepen werd. Binnengekomen zijnde, verstond hij echter, dat zulks het geval niet was geweest, en eenigen tijd daarna bezoek ontvangende, vernam hij, tot zijne niet geringe ver-

(*Het vervolg op de kant van deze bladz.*)

wondering, dat er eene aardbeving had plaats gegrepen.

Zoo ergens is het hier vooral in de beschrijving van het karakter des volks noodzakelijk, tusschen de hooge en lagere standen eene breede lijn te trekken. De laatsgemelde zijn grootendeels zaamgesteld uit *Ladinos*, dat is het kroost van Spanjaarden en Indianen. Zij zijn het hoofdzakelijk, welke de onderscheiden ambachten uitoefenen, waarin zij geenszins op eenen zoo lagen trap staan, als men zich zou kunnen verbeelden. In het algemeen hebben zij eenen geest van nabootsing, die hen zelden verre beneden het nagebootste voorwerp doen blijven. Hunne eenvoudige levenswijze en gebrek aan begeerte of behoefte om hunne toestend te verbeteren, berooven hen intusschen van die werkzaamheid, welke den Europeaanschen ambachtsman onderscheidt, en gewoonlijk wordt er veel tijd toe vereischt, om eenigen arbeid van belang door hem verrigt te krijgen. Ofschoon in den grond zacht van aard, leidt hunne neiging tot sterke drank hen maar al te dikwijls tot gruweldaden, zóódat het plegen van moord alhier zeer algemeen is: en niettegenstaande dezelve schier bij uitsluiting tot lieden van hunnen eigenen stand zijn bepaald, zoo hebben zij toch de zeer stuitende uitwerking, van niemand des avonds anders, dan met eenen sabel, sommigen met een pistool gewapend, te doen langs de straat gaan. Tot zelfs de schouwburg is niet van dit onaangename gebruik verschoond. Zucht tot kleine dieverij ontsiert verders het karakter dezes volks. en dat hetzelve onwetend en bijgevolg ook bijgeloovig is, zal wel geene vermelding behoeven.

De *Ladinos* zijn gekleed in katoenen en linnen stoffen, namelijk witte pantalon en gebloemd vest, rood buisje, alles meestentijd zeer rein en helder. Een strooijen hoed, of wel een omgeknoopte doek, bedekt gewoonlijk het hoofd. De voornaamste onder hen dragen schoenen en kousen; de minderen gaan barrevoets. De meeste dames dragen, schoon ongeregen, japonnen, met kousen en schoenen, terwijl de vrouwen der lagere standen, slechts twee kleedingstukken hebben, bestaande uit een hemd, veelal van wit gebloemd neteldoek, en daarover eenen zeer wijden rok van hetzelfde, of ook wel van gedrukt katoen, en altijd van boven met eenen breeden rand, van een' andere donkerde stof, doch gebloemd of geruit. Somtijds hebben zij daarenboven nog een doekje om den hals, en, in de koudere streken vooral, hebben zij op straat eene soort van shawl, waarin zij het geheele hoofd verbergen, en die gewoonlijk van eene zwarte stof is. De dames dragen, wanneer zij uitgaan, eene soortgelijke altijd zijden shawl, en, naar de kerk gaande, zijn zij geheel in het zwart. Het hoofdhaar dragen de vrouwen uit de mindere standen, in twee lange, met zijden lint doorweven vlechten, die, gelijk staarten, over den rug hangen. Somtijds winden zij deze vlechten ook rondom het hoofd.

De kleeding der hoogere standen, die van Spaansch bloed zijn, is, in hun *negligé*, gelijk dat der *Ladinos*, en uitgaande, met eenen lakenschen mantel (eene soort van *Almaviva*) overdekt. Ver de meeste intusschen, komen in dat gewaad niet meer op straat, en zijn integendeel geheel op de Europische wijze gekleed. Deze dames ter kerke gaande, of pleggige bezoeken afleggende, zijn in het zwart, doch overigens in gekleurde zijden of katoenen stoffen gedoscht, met eenen

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

omslagdoek, dien zij gewoonlijk om het hoofd trekken, want van hoeden bedienen zij zich alleen op reis. In den schouwburg echter, beginnen deze zoowel als de korsetten in gebruik te komen. De mededeeler dezer berigten, verhaalt, dat zijne Echtgenoot en dochter, eens te Gualan in de kerk gegaan zijnde, terwijl er zich zeer weinig menschen in dezelve bevonden, de Priester van de predikstoel afkwam, om aan die dames te zeggen, dat zij hare hoeden moesten afleggen. Zóó onbetamelijk wordt het, in deze landen, zelfs voor vrouwen beschouwd, om met gedekten hoofde de kerk te betreden.

De hoofdtrek in het karakter der Kreolen is zachtaardigheid, die zelfs wel in lafheid ontaardt. Beleefd zijn de Kreolen en gedienstig, en de meesten hunner erkennen de meerderheid des noordelijken Europeaans. Algemeen is daarom ook het verlangen naar vreemde kunstenaars en vooral landbouwers. Door velen wordt hun valschheid te last gelegd, doch onze reiziger gelooft, dat tot deze beschuldiging eene misvatting van de beteekenis der woorden, meer aanleiding gegeven heeft, dan de daad zelve. Wanneer een vreemdeling bij hen komt, zoo zullen zij, bij voorbeeld, zeggen: dat hun huis, met al hetgene wat hetzelve bevat, het zijne is, en wanneer zij aan dien vreemdeling een briefje schrijven, dagteekenen zij hetzelve uit *zijn* huis, zonder dat men intusschen aan deze betuigingen eenige waarde hebbe te hechten. Maar heeft niet bij ons hetzelfde plaats. Zijn de bij ons in aller mond en pen zwevende woorden: „Ik heb de eer te zijn Uw Ed. gehoorzame Dienaar," gewoonlijk niet even zeer van beteekenis ontbloot? overigens is de Kreool onwerkzaam en koud. Zijne levenswijze is sober, gebruikende zij zelden wijn of geestrijke dranken. De sigaar of sigarita is zijn grootste genot; ook de meeste Dames hebben bijna altijd de laatste in den mond.

Elkander onderling bezoeken af te leggen is, vooral des morgens op zon- en feestdagen, algemeen in gebruik. Men praat dan eenige oogenblikken met de leden des huisgezins van beide seksen, over allerlei onderwerpen van den dag, en neemt afscheid om hetzelfde belangrijk gesprek elders te gaan herhalen. Maaltijden zijn daarentegen hoogst zeldzaam. Algemeen heeft men overigens veel neiging tot de muzijk, en vele Heeren, zoo wel als Dames, spreiden op de piano eenen niet geringen graad van bekwaamheid ten toon. Gevoel of zoo als men zegt *Expressie*, weten zij zelden in hun spel aan den dag te leggen. Er worden hier ook piano's vervaardigd, doch dezelve zijn zeer slecht. In onderscheidene huizen treft men fraaije Engelsche stukken aan, die niet dan met groote kosten naar herwaarts kunnen vervoerd worden. Reizen, ja zelfs wandelen, doet men hier altijd te paard of op een muilezel. Indedaad op eenen geringen afstand van de Stad zijn de wegen zoo slecht, dat zij voor rijtuigen onbruikbaar zijn. Eenige weinige personen hebben rijtuigen, koetsen, vreesselijke lange en logge ligchamen, die in Europa voorzeker meer dan eene eeuw geleden alreeds ouderwetsch waren. Dezelve dienen hoofdzakelijk voor Dames, om statelijke bezoeken af te leggen en nu en dan naar eenigen tuin of eene boerderij buiten de Stad te rijden. Openbare vermaken zijn alhier zeer weinige. Dezelve bepalen zich tot het stierengevecht en den schouwburg. Koffijhuizen of societeiten zijn er niet, en in dezen smaak heeft men niets anders, dan twee of drie biljarthuizen, die echter weinig door fatsoenlijke lieden worden bezocht, alsmede een paar ijshuizen, maar die, dewijl men geen eeuwig sneeuwgebergte in de nabijheid heeft, en men de kunst om ijs te bewaren, niet verstaat, alleen in de maanden December, Januarij en Februarij, dat is in den koudsten tijd van het jaar open zijn.

De stierengevechten beginnen eerst met Kerstijd, en hebben dan, gedurende het drooge saizoen, gewoonlijk om de 8 of 14 dagen plaats. Het steenen cirkelvormige Amphitheater, voor dezelve opgerigt, is zeer groot, kunnende, op een tien- of twaalftal achter en boven elkander staande banken, van welke de helft overdekt is, ongeveer vijf duizend menschen bevatten. De ruimte in het midden is het tooneel van den strijd. Deze is evenwel verre van die kenmerken te dragen van wreedheid, welke in Spanje, en ook naar men zegt in Mexico, ten toon gespreid worden. Vier mannen te paard, met stompe pieken gewapend, wachten het beest op, dat, bij het openen van de deur, uit den stal stuift. Somtijds valt hetzelve op de paarden aan, of wordt anders, door het vervolgen en steken met de pieken, daartoe getergd. Zijne horens gestompt zijnde, heeft zijn aanval, echter zelden eenige andere uitwerking, dan, nu en dan de overigens wel afgerigte paarden, een weinig te verschrikken.

Nadat de stier dit spel moede geworden is, en van alle kanten wegloopt, wordt hij getergd door eenige mannen te voet, (welke, even als die te paard, sommigen in roode zijden buisjes en gele zijden pantalons, andere met de kleuren omgekeerd, zijn gekleed,) en dat wel met roodachtige kleederen, die zij hem voor het gezigt bewegen. Gestadig wil hij zijne woede aan die kleederen koelen; maar kan natuurlijk op dezelve geen vat krijgen. Terwijl het kleed hem, die hetzelve draagt, voor het dier verbergt, prikt deze hem eene sierlijk opgetooide bos met groote patronen in den hals, en somtijds krijgt het beest twee of drie bossen. Dezelve, van een aangestoken lont voorzien zijnde, branden de een na den ander, los en maken een geweldig misbaar om de ooren van het arme beest. Loopt hetzelve regtuit op eenen van zijne bestrijders aan, dan redt deze zich met snel het hek te beklimmen, hetwelk de ruimte omgeeft en dezelve van het publiek scheidt. Wanneer de stier eindelijk van vermoeidheid is uitgeput, wordt hij weder naar den stal gejaagd en door eenen anderen vervangen. Op deze wijze komen er gewoonlijk vijf of zes te voorschijn, en het gansche spel duurt doorgaans ongeveer twee uren. Afgrijsselijk is het dus wel niet, maar onze reiziger verklaart, en dit zal men gaarn gelooven, dat het vrij vervelend is. Intusschen begint dit vermaak ook uit de mode te geraken, komende er ten minste zeer weinige fatsoenlijke dames meer. Ver de groote menigte de aanschouwers behoort tot de lagere standen.

De tooneelvertooningen zijn zeer onvolmaakt en hebben plaats in eene houten loods, die op bouwkunstige schoonheden voorzeker weinig aanspraak maken kan. De zaal is lang en smal en heeft, behalve eenige loges gelijk gronds met de bak, eene rij daarboven. De wanden en ruw gewerkte pilaren, zijn allen wit gekalkt en de zolder is geplafoneerd. Hoe weinig deze zaal, die overigens wel verlicht is, nu ook van de pracht onzer Europische tooneelen moge hebben, zoo moet dezelve nog fraai zijn, bij hetgeen dezelve te voren was. Er waren onlangs twee Acteurs en eene Actrice uit de Havana te Guatemala aangekomen, die ten minste dragelijk zijn, een der eerste vooral, die vrij goed voor het Blijspel is.

Overigens levert het rooken, dat, vooral in den bak, vrij algemeen is, voor den Europeaan een zoo vreemd,

(*Het vervolg op den kant van deze bladz.*)

als onaangenaam gezigt op. Ook dit overblijfsel van onbeschaafdheid echter begint allengskens te verdwijnen.

Deze bijzonderheden zijn ontleend uit het reisverhaal van eenen geachten Landgenoot, den Heer *J. H.*, die eene hoogstbelangrijke reis naar Centraal-Amerika en inzonderheid naar Guatemala ondernomen heeft. Eene reis, waarvan, indien wij wel onderrigt zijn, de Hollandsche handel- en zeevaart niet nalaten zal, de gunstige vruchtgevolgen, proefondervindelijk te leeren kennen.

ZEE-TIJDING.

Sedert onze laatste zijn in Tessel binnengekomen P. S. Martzen en A. J. Struyk, van Surinamen, J. Barrow, van Matanzas, de laatste ligt quarantaine, J. B. Fredericks, van Rio de Janairo, J. Pool, van Richmond, H. H. Allen, van Alexandria, R. Leslie, van Baltimore, J. van Louwe, van Bayonne, D. H. Peter en M. A. de Boer, van Mariennes, N. Gutzmann, van Bordeaux, W. Barfield, van Londen.

In het Vlie binnengekomen J. H. de Boer, om order, L. E. Tiktak, van Christiaansand.

Uitgezeild R. Feijes, naar Koningsbergen, J. Foth, naar Stettyn, L. Jacobsen, naar Assens, A. O. Giersoe, A. Olsen, M. Halvorsen, A. J. Bonten, S. B. Bakker, H. A. Klein, W. Gialtz, D. D. de Jong, en H. M. Gnodde, naar Noorwegen, A. J. Hogen, naar Hamburg, W. W. Lange, en R. C. Jaski, op avontuur.

Te Terschelling niets binnengekomen.

Het schip *Ny Finnland*, Kapt. A. Granholm, met hout, van Bionneburg komende, is den 24 Aug. op de hoogte van Jasmund, 1 en 1 half mijl van Greifswald zoo lek geworden, dat het den volgenden dag gebarsten is, het volk heeft, zonder zelfs de scheepspapieren te kunnen bergen, twee dagen daarna, met de sloep, Bornholm bereikt; de Kapt. dacht dat de lading naar de Pommersche of Pruissische kust zoude zijn gedreven.

Van Stettyn wordt van den 3 Sept. gemeld, dat den 30 Aug. bij het dorp Schwantes, een mijl van Cammin, aangedreven is een wrak, zoo het scheen van Russische of Zweedsche bouwäard, zonder volk, en geladen met greenen en vuren hout, de balken lagen langs het strand verspreid, doch de inventaris was geborgen en naar Codram gebragt. Ook was te Swinemunde gezien een stuk van een scheepsdek, zoo men meende van een Finsch schip en denkelijk tot het gezegde wrak behoord hebbende, (waarschijnlijk alles afkomstig van het bovengemelde schip van Kapt. Granholm.)

Arrivementen: Te Demerarij Kapt. P. J. Sturk, van Amsterdam; te Malaga S. Nielsen, van Hamburg; te Gibraltar C. van Gelderen, van Vlaardingen; te Kadix B. H. Rieke, van Antwerpen; te Lissabon J. Spangersberg, van Vlaardingen; te St. Malo J. Millet, van Rotterdam; te Leverpool J. Sikkes, van Dordrecht; te Dartmouth Kapt. Benson, van Rotterdam; te Gravesend J. van Puyvelden, van Brussel, R. Henderwell en A. H. Reed, van Antwerpen, F. F. Gibbs, van Rotterdam, [Kapt. Schilling, Kapt. Brugg en J. Lobeck, van Ostende, en W. Cousins, van Harlingen; te Ipswich J. Morton, van Rotterdam; te Hull Kapt. C. Claeys, van Ostende, S. L. Pinsbergen, van Amsterdam, G. Harper en D. R. Dirks; en te North Shields W. Wright en R. Scott, alle van Rotterdam, en H. C. Meijer, van Kampen; te Leith J. Murray, van Rotterdam; en te Bremen F. Ammerman, van Amsterdam.

*** *De Provinciale Commissie van Onderwijs in Zuid-Holland*, zal vergaderen te 's Gravenhage, in het Gouvernementshuis in het korte Voorhout, in de tweede volle week van October, wanneer allen, die door haar verlangen geëxamineerd te worden, zich voor haar, met hunne doopcedullen en reeds verkregen acten van algemeene toelating, behooren te vertoonen, na ten minste anderhalve week te voren het voornemen daartoe, ieder aan den Schoolopziener van zijn district, te hebben te kennen gegeven, met bijvoeging van voldoende getuigschriften van goed gedrag in alle betrekkingen. Zulken, die alleen naar den derden en vierden Schoolonderwijzers-rang staan, worden genoodigd tegen Woensdag den 17 October, alle anderen tegen Dingsdag den 16 October, op beide dagen des morgens ten 9 ure.

A. BLUSSÉ, DE JONGE,
Lid en Secretaris der Commissie voorn.

*** Heden verloste zeer voorspoedig van een' welgeschapene ZOON, MARIA ENGELINA PAPING, geliefde Huisvrouw van

H. J. VAN WENSEN.

LEYDEN den 12 September 1827.

*** Getrouwd:

P. C. DE CONINGH
EN
G. H. SANDIFORT.

MAASLAND den 14 September 1827.

*** Heden morgen, ten negen uren, verbrak de dood mijnen een en dertig jarigen Huwelijks-band. Mijn Echtgenoot, JAN ANTHONIE MURRAY, voorheen *Boekhandelaar* te Leyden, overleed, na eene korte, doch hevige ziekte, in den ouderdom van een en tachtig en een half jaren. Zijne nagedachtenis blijft mij dierbaar. Billijke tranen besproeijen zijn graf!

LISSE M. ROELOFSWAARD,
den 10 September 1827. Wed. J. A. MURRAY.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.
Amsterdam den 15 September 1827.

Holland,	Werkelijke Schuld	$2\frac{1}{2}$ pCt.	*f* $52\frac{3}{4}$	a $53\frac{1}{4}$
	Rest. Uitgestelde dito		- $\frac{13}{16}$	a $\frac{7}{8}$
	Kans-Biljetten		- $18\frac{1}{4}$	a $18\frac{3}{4}$
	Stellen van uitgeloten dito		- 6525	a 6575
	Amortisatie-Sijndic.	$4\frac{1}{2}$ pCt.	- $97\frac{1}{4}$	a $97\frac{1}{2}$
	Domein Losrenten	$2\frac{1}{2}$ „	- $89\frac{1}{4}$	a $89\frac{3}{4}$
	Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$ „	- $86\frac{3}{4}$	a $87\frac{1}{4}$
Frankrijk,	Inschrijving Grootb.	5 „	- —	a —
	Dito op dito	3 „	- $72\frac{3}{4}$	a $73\frac{1}{4}$
Rusland,	bij *Hope en Comp.*	5 „	- 100	a $100\frac{1}{2}$
	Ins. op 't Grootb.	6 „	- 53	a $53\frac{3}{4}$
Pruissen,	Obl. Neg. Londen	5 „	- 107	a $108\frac{1}{4}$
	dito in Londen van 1822		- 107	a $108\frac{1}{4}$
Spanje,	Obl. bij *Hope en Comp.*	$5\frac{1}{2}$ pCt.	- $20\frac{1}{2}$	a 21
	Nieuwe geldl. van 1822		- $7\frac{3}{4}$	a $8\frac{1}{4}$
Oostenr.,	Obl. bij *Gollen Comp.*	5 „	- $78\frac{1}{2}$	a $79\frac{1}{4}$
	dito	4 „	- $63\frac{1}{4}$	a 64
	Certificaten	$2\frac{1}{2}$ „	- $42\frac{1}{2}$	a 43
	Neg. Metaliek	5 „	- $87\frac{1}{2}$	a 88
	Dito Bank-Actien		- 1290	a 1294

*** Bij S. N. KUYT, op de Hooigracht te Leyden, zijn te bekomen voor de 137ste *Kon. Ned.* LOTERIJ; HEELE en GEDEELTENS van *Huur-* en *Koop*-LOTEN alsmede voor alle Klasse, prijs-courant. Conditien *gratis*. De Trekking neemt een aanvang op Maandag den eersten October aanstaande.

*** Met primo November aanstaande, wordt te HUUR gepresenteerd, en goed HUIS, voorzien van drie behangen beneden-Kamers, en vier boven-Kamers, met eene goede Kelder, Keuken en Droogzolder, staande en gelegen op eene der aangenaamste standen binnen Leyden. Nader te bevragen bij de Heeren HAAK EN COMP., Boekhandelaars te Leyden voornoemt.

*** OP REGTERLIJK GEZAG.

VERKOPING op Donderdag den 20 September 1827, aan het *weeklijks Erfhuis* op de Hooglandsche Kerkgragt te *Leyden*, van een gedeelte van den fraaijen en netten INBOEDEL, van wijlen den Heer AALBRECHT VAN DEN BURCH, bestaande in Tafels, Stoelen, Bedden, Ledikanten, Dekens, Kleeden, Pendulen, en hetgeen verder te voorschijn zal komen.

Te Leyden bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, op de Breedestraat.